

Oznaka poročila: ARRS_ZV_RPROJ_ZP_2008/12

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	Z6-9188
Naslov projekta	Ustvarjanje podobe sosedstva: Avstrija, Slovenija in diskurzi o jugovzhodni Evropi
Vodja projekta	27738 Tanja Petrović
Tip projekta	Zt Podoktorski projekt - temeljni
Obseg raziskovalnih ur	3.400
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	01.2007 - 12.2008
Nosilna raziskovalna organizacija	618 Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Družbeno-ekonomski cilj	11 Neusmerjene raziskave (temeljne)

2. Sofinancerji¹

1.	Naziv	
	Naslov	
2.	Naziv	
	Naslov	
3.	Naziv	
	Naslov	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

3. Poročilo o realizaciji programa raziskovalnega projekta²

Temeljni namen projekta je orisati razvoj diskurzov, skozi katere se je v Avstriji in Sloveniji oblikovala podoba sosednjega območja Jugovzhodne Evrope (»Zahodnega Balkana«) in te diskurze umestiti v širši okvir diskurzivnih oblikovanj podob sosedstva, drugega in drugačnosti. Omenjeni diskurzi so bili obravnavani kot način kako se v sodobni Evropi oblikuje evropska identiteta v odnosu in nasprotju do drugega. Projekt sledi diskurzom skozi drugo polovico dvajsetega stoletja, poudarek pa je na sodobnem

kontekstu, v katerem so nekatere države članice Evropske unije, med tem ko se druge za članstvo prizadevajo. Pridružitve vzhodnoevropskih, balkanskih in bivših socialističnih držav Evropski uniji ni popolnoma izbrisala obstoječih obrazcev izključevanja, omogočila pa je preoblikovanje odnosov moči in vlog ter ustvarjanje novih podlag za izključevanje v evropskem družbenopolitičnem prostoru. Projekt poskuša odgovoriti na naslednja vprašanja: Kakšna je narava diskurzov, ki nastajajo v pravkar opisanem kontekstu, in kakšen je pomen tega konteksta tako za tiste, ki te diskurze oblikujejo, kot za tiste, ki so njihov predmet? Kaj nam ti diskurzi lahko povejo o naravi današnje Evrope? Pri tem izhajajo iz Foucaultovih pogledov na diskurz in njegovega pojmovanja analize diskurza kot razumevanja pravil, prek katerih se objekti, subjekti, koncepti in strateška polja oblikujejo in širijo.

Največji del gradiva za analizo je črpan iz slovenskih in avstrijskih medijev ter medijev v državah »Zahodnega Balkana«. Slovenski javni diskurz se je pokazal kot »zrcalo«, ki zelo dobro reflektira sodobne procese in identitetne strategije v združeni Evropi. Lahko rečemo, da je Slovenija prostor, kjer se prelamlja večina dejavnikov, ki v procesih oblikovanja (samo)podobe Evrope vis-a-vis *zahodnega Balkana* imajo pomembno vlogo: Slovenija je bivša jugoslovanska republika, edina med njimi, ki je danes članica EU; je bivša socialistična država, tako kot vse države *zahodnega Balkana*; je z *zahodnim Balkanom* v neposrednem geografskem stiku; je prva med »novinkami« (in prva izmed nekdanjih socialističnih držav) predsedovala Evropski uniji; Slovenija je prav tako mediteranska država, kar je v kontekstu ideološkega oblikovanja evropskega sosodstva in njegove vloge Drugega za identiteto Evrope tudi pomemben aspekt. V slovenskih političnih izjavah lahko torej najdemo celotno paleto ideoloških mehanizmov, značilnih za diskurze današnje Evrope v njenem iskanju identitete skozi razmejevanje od Drugega – pri tem, kar je posebej zanimivo, bo Slovenija istočasno akter in objekt razmejevanja – akter kot članica EU, objekt v diskurzih, kjer jo obravnavajo kot bivšo socialistično družbo, kot nekdanji del Avstro-Ogrske monarhije oz. Habsburškega cesarstva, ali pa kot del bivše Jugoslavije.

Obravnavani diskurz je bil vmeščen v obstoječe teoretične koncepte ustvarjanja podobe evropskega Drugega – balkanizem in orientalizem. Prevladujoči diskurzivni obrazci, s pomočjo katerih se v sodobni simbolni geografiji Evrope ustvarja in vzdržuje podoba Zahodnega Balkana kot evropskega (pol)drugega, so bili postavljeni v širši zgodovinski okvir in povezani tako s skozi zgodovino oblikovanimi predstavami o Balkanu kot s postkolonialnimi diskurzi o družbah »tretjega sveta«. Na ta način je bilo pokazano, kako se danes, ko se pojem Evrope v veliki meri ideološko enači z Evropsko unijo, reproducirajo obrazci drugosti nujni za oblikovanje identitete Evrope. Kot temeljno analitsko kategorijo velja izpostaviti zgodovinsko zapuščino, ki je ključnega pomena za obravnavo diskurzov o Zahodnem Balkanu zlasti na območju, ki zajema Avstrijo, Slovenijo in države Zahodnega Balkana, ker gre za območje, kjer se prekrivajo številne zgodovinske zapuščine. Analiza diskurza v povezavi z zgodovinskimi zapuščinami prav tako ponuja novi pogled na delitev Evrope na »zahodno« in »vzhodno«, oz. postsocialistično, ter na možnosti preseganja te delitve. Dve zgodovinski dediščini in njuna obravnava v analiziranih diskurzih sta se pokazali kot pomembni za ustvarjanje in zagovarjanje političnih identitet v sodobni Evropi, in sicer kolonializem in socializem. Čeprav sta kolonializem in socializem evropski zgodovinski zapuščini, ki sta bili obe predmet kritike in distanciranja, je v političnih in medijskih diskurzih sodobne Evrope samo socializem stigmatiziran in reduciran na zatiralni politični sistem. Kot zgodovinska zapuščina je tabuiziran, se ne omenja in ne uporablja kot legitimizacijsko sredstvo v zagovarjanju položaja bivših socialističnih držav. Ne glede na ideološko obremenjenost in

že zaznано problematičnost se imperializem in kolonializem danes odkrito uporabljata kot argument v procesu legitimizacije nanovo definiranih odnosov moči na evropski celini. Pri tem po kolonialnih diskurzivnih vzorcih posegajo tudi politični predstavniki držav, ki nimajo kolonialne preteklosti. To je mogoče zaradi konteksta, ki ga v sodobni Evropi pogojuje članstvo v Evropski uniji, ki je osnova za vključevanje oz. izključevanje: ta kontekst ustvarja skupno »skladišče« diskurzivnih obrazcev, ki so članicam Unije na voljo za ustvarjanje diskurza drugosti v primeru teh, ki niso del združene Evrope. Po teh obrazcih pa posežejo praviloma države, katerih *evropskost* ni nedvoumna, ne glede na njihovo članstvo v Uniji.

Predstavljanje balkanskih družb kot kolonialnega drugega je način, da se to ombočje v simbolni geografiji Evrope umesti izven njenih meja in predstavi kot del "tretjega sveta". Sredstva, s katerimi se *zahodni Balkan* konstituira kot območje zunaj Evrope, postajajo vse bolj eksplicitna, uporaba že znanih mehanizmov nadzora in kolonizacije pa vse bolj nereflektirana in dostopna vsem, ki so znotraj EU. In prav tisti akterji, ki po omenjenih mehanizmih najbolj pogosto posegajo – to so članice EU na njeni jugovzhodni periferiji – imajo od tovrstne simbolne in diskurzivne kolonizacije Balkana tudi ekonomsko korist. Evropi kot skupnosti pa tovrstna diskurzivna kolonizacija omogoča, da si še naprej gradi in vzdržuje samopodobo in pri tem vse, kar bi to samopodobo lahko postavilo pod vprašaj, odmisli oziroma pripiše tem, ki so *zunaj*.

Zanimanje za nove oblike orientalizma, ki se ustvarjajo skozi uporabo kolonialnih vzorcev diskurza in ki jih omogoča politični kontekst EU in proces pridruževanja Zahodnega Balkana EU, je prisotno tako v Sloveniji kot v drugih akademskih okoljih v Evropi, in izhaja predvsem iz vse večjega zavedanja o nujnosti kritične refleksije nad prevladujočimi diskurzi. Z raziskovalci v Komisiji za kulturne študije in zgodovino teatra Avstrijske Akademije znanosti (M. Csaky, Heidemarie Uhl, Johannes Feichtinger) in partnerji iz Irske, Velike Britanije in Hrvaške smo na evropskem razpisu HERA prijaviли projekt na temo orientalizma v centralni Evropi. Rezultate raziskave, ki je potekala v okviru tega projekta sem predstavila na številnih mednarodnih konferencah in vabljениh predavanjih, objavljeni pa bodo v znanstveni monografiji v ediciji MediaWatch Mirovnega inštituta v Ljubljani in v zbornikih, ki bodo izdani pri uveljavljenih mednarodnih založbah (CEU Press, StudienVerlag).

4. Ocena stopnje realizacije zastavljenih raziskovalnih ciljev³

Raziskovani diskurz, je bil interpretiram v odnosu do obstoječih teoretičnih konceptov diskurzivnega oblikovanja Drugega in drugosti, kot so orientalizem E. Saida, balkanizem M. Todorove in habzburški pokolonialistični diskurz (cf. zbornik Habsburg postcolonial, J. Feichtinger, U. Prutsch, M. Csaky (ur.), Innsbruck 2003), z namenom pokazati, kako v kontekstu članstva v Evropski uniji enih držav in prizadevanja za članstvo drugih, prihaja do "izposojanja" diskurzivnih obrazcev, ki brez tega konteksta ne bi bilo mogoče.

Diskurz slovenskih politikov o priključevanju držav "zahodnega Balkana" EU, ki do nas prihaja prek množičnih medijev, je bil obravnavan v kontekstu splošnega diskurza EU o pridružitvi držav zahodnega Balkana EU, ki nastaja na ravni EU kot inštitucije, posebej pa so poudarjene posebnosti slovenskega diskurza, ki so umeščene v širši kontekst, v katerem šele lahko razumemo njihov pomen, politični potencial in družbene implikacije.

Te posebnosti ni možno razumeti brez širšega zgodovinskega konteksta, v katerem je bistvenega pomena odnos med Avstrijo in Slovenijo in diskurzivno oblikovanje podobe Balkana v avstrijski družbi, tako skozi zgodovino kot v današnjem trenutku.

Delo na projektu je potrdilo upravičenost uporabe teoretskega koncepta orientalizma v analizi slovenskih in evropskih diskurzov o pridružitvi držav zahodnega Balkana EU. Ta orientalizem kaže vrsto novih značilnosti v kontekstu EU in omogoča ustvarjanje kolonialnega diskurza tudi v državah, ki jih ne zaznamuje kolonialna preteklost. Vključitev zgodovinske perspektive pa pokaže, da se v tem novem orientalizmu mobilizirajo in preoblikujejo že obstoječi diskurzivni obrazci, katerih polni pomen in razsežnosti lahko opazujemo samo v širšem, evropskem kontekstu.

V okviru projekta so bile obdelane naslednje raziskovalne teme:

- Vprašanje evropske identitete: načini oblikovanja evropske identitete v preteklosti in danes; zgodovina skupne evropske zavesti
- Zgodovina in ideološko ozadje poimenovanja "Zahodni Balkan"
- Diskurzivni vzorci ustvarjanja evropskega Drugega
- Avstrija, Slovenija in diskurzi o "Zahodnem Balkanu"
- "Zahodni Balkan" in koncept evropskega sosodstva

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta⁴

--

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni rezultat			
1.	Naslov	SLO	Ozemlje negdanje Jugoslavije v mentalnih zemljevidih nekdanjih Jugoslovanov: Nostalgija po prostoru
		ANG	The Territory of the Former Yugoslavia in the mental maps of former Yugoslavs: Nostalgia for Space.
	Opis	SLO	Prispevek se ukvarja s prestrukturiranjem idej o prostoru, ki ga doživljamo kot "svojega" in "tujega" na prostoru bivše Jugoslavije po razpadu federativne države.
		ANG	The article deals with restructuring of ideas about space that is perceived as 'my/ours' and 'foreign' in the area of the former Yugoslavia after dissolution of the federative state.
	Objavljeno v	Sprawy Narodowosciowe Ser. Nowa, 2007, zesz. 31, str. 263-273	
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek	
	COBISS.SI-ID	27977005	
2.	Naslov	SLO	Kyu 'Serubo-Kuroachia go' chiiki ni okeru gengoteki aidentiti (Jezikovne identitete na prostoru negdanje srbohrvaščine)
		ANG	Language identities in the area of former Serbo-Croatian Language
	Opis	SLO	V članku se ukvarjam s spektrom vrednosti, ki jih pripisujejo govorniki jezikov - naslednjiki srbohrvaščine, različnim izgovorjavam, dialektom in standardnim jezikom. Članek osvetljuje jezikovne in družbene odnose na prostoru Hrvaške, Srbije, Črne Gore ter Bosne in Hercegovine in pri tem upošteva tako dediščino iz preteklosti kot prevladujoče jezikovne ideologije v sodobni Evropi.
		ANG	The article outlines a spectrum of values, which speakers of successor languages of Serbo-Croatian ascribe to various pronunciations, dialects and standard languages. Provided analysis simultaneously considers hisotrical legacies in this area as well as language ideologies that are characteristic of contemporary Europe.
	Objavljeno v	Minzoku funsou no haikai ni kansuru chiseigakuteki kenkyuu, Osaka, 2008, vol. 2, str. 150-162.	

	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
	COBISS.SI-ID	29064493
3.	Naslov	SLO Srbi, Albanci in tisti vmes: stopnjevanje drugosti in identitetne strategije v srbski družbi v kontekstu procesa oblikovanja nacij
		ANG Serbs, Albanians, and those in between : the gradation of otherness and identity management in the nation-building process
	Opis	SLO Prispevek opisuje odnos Srbov do Muslimanov. Stopnjevanje »drugosti« temelji na dveh stabilnih kategorijah, jeziku in veri, medtem ko je kategorija etničnega/nacionalnega pogosto podvržena procesom zagovarjanja in spreminjanja. Omenjenih procesov so deležne tako večinske skupnosti, ki so nosilke procesa oblikovanja nacij, kot manjšinske skupnosti, ki so v procesu oblikovanja nacij prisiljene zagovarjati lastne interese.
		ANG The article outlines the attitude of the Serbs towards Muslims. While gradation of "otherness" is based on two relatively stable (at least at the synchronic level) categories – language and religion, the ethnic/national category often reveals itself as subject to negotiation, change, convergence and divergence. These processes engage both majority communities – i.e. those engaged in the nation-building process, and minority communities, i.e. those who negotiate their own status and position in this process driven by others.
	Objavljeno v	Dve domovini. [Tiskana izd.], 2008, [Št.] 27, str. 67-81.
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
COBISS.SI-ID	28276013	
4.	Naslov	SLO Koncepti časa in prostora v jeziku slovanske tradicionalne kulture
		ANG Concepts of space and time and the language of Slavic traditional culture
	Opis	SLO Prispevek obravnava novejšo raziskavo odnosa med jezikom, kulturo in mišljenjem. Poseben poudarek velja raziskavam jezika tradicionalne kulture in folklornih besedil, ki potrjujejo dejstvo, da jeziki na različne načine kodirajo čas in prostor.
		ANG The article discusses recent research of the relationship between language, culture and cognition. The special emphasis is on contribution made by researchers who explore language of traditional culture and folklore texts to the argument that there are differences in ways how time and space are coded in various languages and cultures.
	Objavljeno v	MENCEJ, Mirjam (ur.). Space and time in Europe : East and West, past and present, (Zbirka Zupaničeva knjižnica, št. 25). Ljubljana: Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta: = Department of Ethnology and Cultural Anthropology, Faculty of Arts, 2008, str. 355-368
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
COBISS.SI-ID	28505389	
5.	Naslov	SLO Kurban kao transnacionalna praksa : kurban kod muslimana u Sloveniji (Kurban kot transnacionalna praksa: kurban med muslimani v Sloveniji)
		ANG Kurban as transnational practice: Kurban among Muslims in Slovenia
	Opis	SLO Prispevek obravnava običaj kurban med muslimani v Sloveniji kot transnacionalno prakso, ki kaže na kompleksnost in večplastnost odnosov tako znotraj slovenske družbe, med Slovenci in slovenskimi muslimani, kot na transnacionalni ravni, med muslimani in njihovimi sorodniki in znanci v državah njihovega porekla.
		ANG The article deals with custom of Kurban among Muslim in Slovenia. Observed as a transnational practice, the custom reveals complexity and multilayeredness of relations both within the Slovenian society - in interaction between Slovenes and Muslims, as well as on transnational level - between Slovenian Muslims and their relatives in states of their origin.
	Objavljeno v	SIKIMIĆ, Biljana (ur.). Krvna žrtva : transformacija jednog rituala, (Posebna izdanja, 108). Beograd: Balkanološki institut SANU, 2008, str. 229-238
	Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji
COBISS.SI-ID	29446701	

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁶

Družbeno-ekonomsko relevantni rezultat			
1.	Naslov	SLO	European periphery and the transfer of colonial discourse patterns
		ANG	Evropska periferija in prenašanje kolonialnih diskurzivnih vzorcev
	Opis	SLO	Predavanje na 10. letni mednarodni konferenci o konceptualni zgodovini "Transnacionalni koncepti, transferji in izzivi periferij, Carigrad 2007.
		ANG	Lecture at the 10th Annual Conference on Conceptual History "Transnational Concepts, Transfers and the Challenge of the Peripheries", Istanbul, 2007.
Šifra		B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
Objavljeno v		programu mednarodne konference	
Tipologija		3.15 Prispevek na konferenci brez natisa	
COBISS.SI-ID		27158829	
2.	Naslov	SLO	"Zahodni Balkan": zapuščine, prakse, politike in identitetne strategije v procesu oblikovanja nacij
		ANG	The "Western Balkans" : legacies, practices, policies and identity strategies vis-à-vis the process of nation building
	Opis	SLO	U uvodu so predstavljeni prispevki, ki tvorijo tematski blok in poudarjene njihove skupne značilnosti in osnovna teoretična vprašanja, ki jih obravnavajo. Članki, vključeni v tematski blok iz različnih zornih kotov obravnavajo etnične procese, identitetne strategije, politike in prakse, povezane s procesom oblikovanja narodov na prostoru Zahodnega Balkana.
		ANG	Introduction to the thematic section gives an overview of included articles and points out to their theoretical grounds and issues they discuss. All included articles deal, from different viewpoints, with ethnic processes, identity strategies, policies and practices related to the nation building processes in the Western Balkans.
Šifra		C.04 Uredništvo mednarodne revije	
Objavljeno v		Dve domovini [Tiskana izd.], 2008, [Št.] 27, str. 9-13.	
Tipologija		1.20 Predgovor, spremna beseda	
COBISS.SI-ID		28246573	
3.	Naslov	SLO	'Gnezdenje kolonializmov': Novi in stari obrzci izključevanja na obrobju Evrope
		ANG	'Nesting colonialisms' : new and old patterns of exclusion in the European periphery
	Opis	SLO	Vabljen predavanje na mednarodni konferenci "Inclusion and Exclusion in and on the Borders of Europe", Grand hotel Metropol, 6.-7.VI.2008, Portorož, 2008. V predavanju se analizirajo politični diskurzi o pridružitvi držav "Zahodnega Balkana" Evropski uniji, oblikovani tako znotaj institucij EU kot s strani političnih elit v evropskih državah.
		ANG	Invited lecture at international conference "Inclusion and Exclusion in and on the Borders of Europe", Grand hotel Metropol, 6.-7.VI.2008, Portorož, 2008. It provided an analysis of political discourse referring to the process of EU accession of the countries of the "Western Balkans", formed both within the EU institutions and by political elites in the European states.
Šifra		B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci	
Objavljeno v		Inclusion and exclusion in and on the borders of Europe : Portorož, 6-7 June 2008 : abstracts. Ljubljana: Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije: Peace Institute, Institute for Contemporary Social and Political Studies, 2008, str. 28	
Tipologija		1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci	
COBISS.SI-ID		28268077	
4.	Naslov	SLO	Ideja Evrope ali Evropa brez idej: diskurzi o Zahodnem Balkanu kot zrcalo sodobne evropske identitete
		ANG	The idea of Europe or Europe without ideas? : discourses on "the Western Balkans" as a mirror of modern European identity
		Vabljen predavanje na podiplomskem študijskem programu "Kulturen der	

Opis	SLO	Differenz" Universität Wien, Institut für Geographie und Regionalforschung, 13.XI.2008, Dunaj, 2008. Predavanje obravnava mehanizme, prek katerih se obstoječi in prepoznavni obrazci izključevanja, kot je kolonialni diskurz, uporabljajo v novem političnem kontekstu, v katerem so nekatere države članice EU, med tem ko se druge za članstvo prizadevajo.
	ANG	Invited lecture at postgraduate study program "Kulturen der Differenz" Universität Wien, Institut für Geographie und Regionalforschung, 13.XI.2008, Vienna, 2008. The lecture highlights mechanisms through which the existing and easily recognizable patterns of exclusion, such as colonial discourse, are deployed in the new context, in which some countries are already members of the European Union while others strive for membership.
Šifra	B.05 Gostujoči profesor na inštitutu/univerzi	
Objavljeno v	http://www.univie.ac.at/kulturendifferenz/php/?q=node/258	
Tipologija	3.14 Predavanje na tuji univerzi	
COBISS.SI-ID	28962349	
5. Naslov	SLO	Od balkanizma do kolonializma: "Zahodni Balkan", Slovenija in EU
	ANG	From Balkanism to colonialism : The Western Balkans, Slovenia and EU
Opis	SLO	Vabljen predavanje na Univerzi v Tokiju, 27.X.2008]. Tokio, 2008. Predavanje sledi diskurzivnim obrazcem, prek katerih se v Sloveniji utrjuje podoba držav zahodnega Balkana v procesu njihovega približevanja EU. Pokaže kako se že obstoječi obrazci, oblikovani skozi zgodovino ali institucije Evropske unije vzdržujejo, izposojajo in preoblikujejo v specifično slovenskem kontekstu.
	ANG	Invited lecture, University of Tokyo, 27.X.2008. Tokyo, 2008. The lecture outlines discursive patterns through which the image of the Western Balkan countries in the process of their EU accession is formed and maintained in Slovenia. It points out to the ways in which existing patterns, formed through history or by the EU institutions are reinterpreted, borrowed and maintained in specifically Slovenian context.
Šifra	B.05 Gostujoči profesor na inštitutu/univerzi	
Objavljeno v	urniku programa Zgodovina jugovzhodne Evrope Univerze v Tokiju	
Tipologija	3.14 Predavanje na tuji univerzi	
COBISS.SI-ID	28869165	

8. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁷

8.1. Pomen za razvoj znanosti⁸

SLO

Projekt je interdisciplinaren in uporablja teoretske koncepte in metodološke pristope jezikoslovja, zgodovinopisja, antropologije in medijskih študijev. Projekt predstavlja prispevek na dveh pomembnih področjih akademskega delovanja v humanistiki – na področju balkanskih študijev, ki se intenzivno razvija skozi kritiko obstoječih diskurzov od devetdesetih let prejšnjega stoletja, ter na področju evropskih študijev, za katerega je v zadnjih desetletjih značilna akumulacija akademskih razprav, ki skušajo odgovoriti na vprašanja o zgodovini, naravi in uporabi ideje Evrope in evropske identitete.

ANG

Project's character is interdisciplinary - it reaches for theoretical concepts from linguistics, history, anthropology and media studies. The project is a contribution to two important academic fields in humanities - Balkan studies, which develops intensively in last two decades through critique and scrutinization of existing discourses on the Balkans, and European studies, which are characterized by accumulation of academic studies trying to provide answers to questions about history, nature and uses of idea of Europe and European identity.

8.2. Pomen za razvoj Slovenije⁹

SLO

Zaradi analize sodobnih diskurzov, ki nastajajo v kontekstu pridruževanja držav Zahodnega Balkana Evropski Uniji je projekt posebej aktualen in relevanten tako za raziskovalce na področju humanistike kot za širšo javnost v Sloveniji, zlasti pa za delavce na področju politike,

kulture in mednarodnih odnosov.
Ker postavi pod drobnogled in kritično osvetli sodobne politične in medijske diskurze v Sloveniji, projekt lahko prispeva izboljšanju medijske in politične kulture na Slovenskem in zavedanju o nujnosti refleksije nad obstoječimi praksami.

ANG

Since the project deals with contemporary discourses emerging in the process of the EU accession of the Balkan countries, it is of particular importance for both researcher in humanities and wider public in Slovenia, particularly for those working in the field of politics, culture and international relations.
The project sheds a critical light and scrutinizes contemporary political and media discourses in Slovenia. Because of that, it may contribute to a better political and media cultures in Slovenia and rise awareness of necessity of relective approach to existing practices.

9. Samo za aplikativne projekte!

Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri aplikativnem projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljaljskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta

	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

10. Samo za aplikativne projekte!

Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visoko-šolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih izdelkov/storitev na trgu	☐	☐	☐	☐	
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta

G.04.01.	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete	☐	☐	☐	☐	
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj	☐	☐	☐	☐	
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva	☐	☐	☐	☐	
G.09.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	

Komentar

--

11. Pomen raziskovanja za sofinancerje, navedene v 2. točki¹⁰

1.	Sofinancer		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
	Komentar		
Ocena			
2.			

Sofinancer			
Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:			EUR
Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%
Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
Komentar			
Ocena			
3.	Sofinancer		
Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:			EUR
Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:			%
Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja			Šifra
	1.		
	2.		
	3.		
	4.		
	5.		
Komentar			
Ocena			

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja, za objavo 6., 7. in 8. točke na spletni strani <http://sicris.izum.si/> ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki

Podpisi:

Tanja Petrović	in/ali	
----------------	--------	--

Zaključno poročilo o rezultatih raziskovalnega projekta

podpis vodje raziskovalnega projekta

zastopnik oz. pooblaščen oseba RO

Kraj in datum:

Ljubljana

17.4.2009

Oznaka poročila: ARRS_ZV_RPROJ_ZP_2008/12

¹ Samo za aplikativne projekte. [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja ter rezultate in učinke raziskovalnega projekta. Največ 18.000 znakov vključno s presledki (približno tri strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ Samo v primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite največ pet najpomembnejših znanstvenih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov v slovenskem in angleškem jeziku (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki) v slovenskem in angleškem jeziku, navedite, kje je objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>.

PRIMER (v slovenskem jeziku):

Naslov: Regulacija delovanja beta-2 integrinskih receptorjev s katepsinom X;

Opis: Cisteinske proteaze imajo pomembno vlogo pri nastanku in napredovanju raka. Zadnje študije kažejo njihovo povezanost s procesi celičnega signaliziranja in imunskega odziva. V tem znanstvenem članku smo prvi dokazali... (največ 600 znakov vključno s presledki)

Objavljeno v: OBERMAJER, N., PREMZL, A., ZAVAŠNIK-BERGANT, T., TURK, B., KOS, J.. Carboxypeptidase cathepsin X mediates $\beta 2$ - integrin dependent adhesion of differentiated U-937 cells. Exp. Cell Res., 2006, 312, 2515-2527, JCR IF (2005): 4.148

Tipologija: 1.01 - Izvirni znanstveni članek

COBISS.SI-ID: 1920113 [Nazaj](#)

⁶ Navedite največ pet najpomembnejših družbeno-ekonomsko relevantnih rezultatov projektne skupine, ki so nastali v času trajanja projekta v okviru raziskovalnega projekta, ki je predmet poročanja. Za vsak rezultat navedite naslov (največ 150 znakov vključno s presledki), rezultat opišite (največ 600 znakov vključno s presledki), izberite ustrezen rezultat, ki je v Šifrantu raziskovalnih rezultatov in učinkov (Glej: <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/sif-razisk-rezult.asp>), navedite, kje je rezultat objavljen (največ 500 znakov vključno s presledki), izberite ustrezno šifro tipa objave po Tipologiji dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS ter napišite ustrezno COBISS.SI-ID številko bibliografske enote. Navedeni rezultati bodo objavljeni na spletni strani <http://sicris.izum.si/>. [Nazaj](#)

⁷ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

⁸ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Rubrike izpolnite/prepišite skladno z obrazcem "Izjava sofinancerja" (<http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>), ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-ZV-RPROJ-ZP/2008 v1.00